

*PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY OŻAROWICE
NA LATA 2009-2016*

ZLECENIODAWCA:

URZĄD GMINY OŻAROWICE

ul. Dworcowa 15 42-625

tel. 032 285 72 22; fax. 032 284 50 24

e-mail: sekretariat@ug.ozarowice.pl, www.bip.ozarowice.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO - TEAM KONSULTING,

ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała

tel./fax: (0-33) 486 53 53, kom. 513 100 869

mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

Wykonawcy:

OPRACOWAŁ: Agnieszka Chylak,

Osoby i instytucje współpracujące przy opracowaniu niniejszego dokumentu:

1. Rozalia Farnicka - Urząd Gminy Ożarówice,
2. Zakład Gospodarki Komunalnej w Pyrzowicach,

Zdjęcia na okładce: www.mapy.eholiday.pl/galeria-ozarowice

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Informacja o zawartości, głównych celach programu ochrony środowiska na lata 2009-2016 i o powiązaniach z innymi dokumentami	5
2.1. LOKALIZACJA TERENU OBJĘTEGO PROJEKTEM	6
2.2. GŁÓWNE CELE I ZADANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	7
3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	18
4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	20
5. Istniejący stan środowiska obszaru objętego projektem planu oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	21
5.1. POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE, GEOMORFOLOGIA	21
5.2. HYGROGRAFIA.....	21
5.3. WARUNKI GLEBOWE.....	22
5.4. ZASOBY KOPALIN.....	22
5.5. WARUNKI KLIMATYCZNO-METEOROLOGICZNE	22
5.6. STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	22
5.7. WARUNKI PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWE	23
5.7.1. Krajobraz	23
5.7.2. Lasy	23
5.7.3. Fauna i flora.....	24
5.7.4. Formy ochrony przyrody	24
5.8. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY I POTRZEBY W ZAKRESIE GOSPODARKI ŚRODOWISKOWEJ	25
5.8.1. Jakość wód i stosunki wodne	25
5.8.2. Powietrze atmosferyczne	25
5.8.3. Hałas	26
5.8.4. Poważne awarie i zagrożenia naturalne.....	26
5.8.5. Ochrona przyrody i lasów	26
5.8.6. Ochrona gleb	27
6. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków technik lub luk we współczesnej wiedzy	28
7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, jako całość i na poszczególne jego komponenty, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony oraz integralność tego obszaru	30
7.1. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU.....	35
8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	37
9. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	38

Spis rysunków

Rysunek 1 Lokalizacja Powiatu Tarnogórskiego i Gminy Ożarówice na tle województwa Śląskiego	6
Rysunek 2 Lokalizacja Gminy Ożarówice na tle powiatu tarnogórskiego	6

Spis tabel

Tabela 1 Rejestr celów i zadań środowiskowych nakreślonych w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009 - 2016.....	9
---	---

1. Wstęp

Przedmiotem niniejszego opracowania jest identyfikacja i analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu dokumentu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016”.

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice (zwanej w dalszej części opracowania Prognozą...) są przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Przytoczony akt prawny nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Niniejsza dokumentacja stanowi część postępowania dotyczącego strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016” przygotowana została przez EKO-TEAM Konsulting z Bielska-Białej.

2. Informacja o zawartości, głównych celach Programu Ochrony Środowiska na lata 2009-2016 i o powiązaniach z innymi dokumentami

Głównym celem prognozy jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016”. Prognoza jest dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki w środowisku, które nastąpią w wyniku realizacji programu i formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji negatywnych skutków oraz przeciwdziałania tym skutkom. Ponadto niniejsza prognoza stanowi dokument wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji programu.

Metodyka opracowania jak również zakres *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice* zostały bezpośrednio podporządkowane zapisom wynikającym z *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Zgodnie z art. 51 ust. 2 przywołanego aktu prawnego, prognoza oddziaływania na środowisko (...) powinna:

- Zawierać informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- Określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- Określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- Określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- Określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- Określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe,
- Przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensacje przyrodnicze negatywnych skutków oddziaływania na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- Przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- Zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- Zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- Zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- Zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Do przeprowadzenia wymienionych powyżej prac wykorzystano materiały i dokumenty będące punktem wyjścia dla *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016*.

2.1. Lokalizacja terenu objętego projektem

Gmina Ożarówice położona jest w północno-wschodniej części województwa śląskiego, w powiecie Tarnogórskim, na wschód od Tarnowskich Gór.

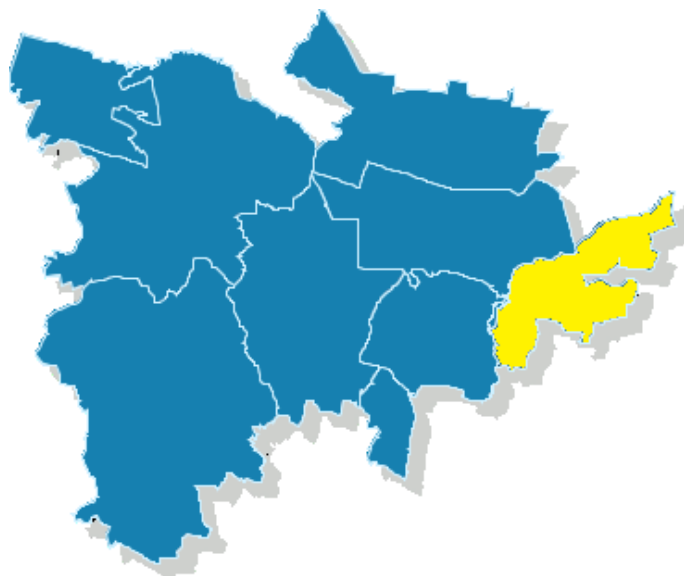

Rysunek 1 Lokalizacja Powiatu Tarnogórskiego i Gminy Ożarówice na tle województwa Śląskiego

Źródło: www.silesia-region.pl

Gmina Ożarówice graniczy:

- od zachodu z Gminą Świerklaniec,
- od północy z Gminami Miasteczko Śl. i Woźniki i Koziegłowy,
- od wschodu z Miastem i Gminą Siewierz i Mierzęcice,
- od południa z Gminą Bobrowniki
- od północnego zachodu z Tarnowskimi Górami.

Rysunek 2 Lokalizacja Gminy Ożarówice na tle powiatu tarnogórskiego

Źródło: <http://wybory2006.pkw.gov.pl>

Gmina jest usytuowana w następujących odległościach od dużych ośrodków miejskich:

- Tarnowskie Góry - 15 km;
- Bytom - 30 km.
- Miasto wojewódzkie - Katowice usytuowane jest w odległości ok. 40 km od gminy.

W skład gminy wchodzi siedem sołectw:

- Ożarówice,
- Zendek,
- Tąpkowice,
- Pyrzowice,
- Niezdara,
- Ossy,
- Celiny.

Na terenie Pyrzowic zlokalizowany jest port lotniczy. Lotnisko to uzyskało status Lotniska Międzynarodowego.

Gmina ma dobrze rozwiniętą sieć dróg powiatowych i gminnych. W listopadzie 2006 oddano do użytku jeden pas drogi ekspresowej S1, łączący Port Lotniczy Katowice-Pyrzowice z drogą krajową 1 oraz drogą krajową 86 w węźle drogowym Podwarpie. Droga ma być rozbudowywana w kolejnych latach. W jej pobliżu zaprojektowany został również przebieg autostrady A1 wraz z węzłem, w którym połączy się zarówno drogę ekspresową S1, jak i kolejną projektowaną drogę ekspresową S11 w kierunku Poznania.

Gmina ma charakter rolniczy, uzupełniającymi funkcjami są mieszkalnictwo, usługi, komunikacja i transport, co wynika z lokalizacji na terenie Gminy lotniska i autostrady A1.

Istniejące zainwestowanie oraz bogactwo kulturowe i przyrodnicze czyni Gminę Ożarówice atrakcyjną do stałego zamieszkania, dla turystyki i wypoczynku, prowadzenia działalności gospodarczej, w tym dla obsługi ruchu tranzytowego.

2.2. Główne cele i zadania projektowanego dokumentu

W kontekście obowiązujących przepisów opracowany dokument ma stanowić podstawę planowania strategicznego w zakresie *Polityki Ekologicznej Państwa* oraz przenosić jej cele na poziom gminy przy jednoczesnym uwzględnieniu regionalnych problemów ekologicznych. W związku z powyższym *Program...* wyznacza, przy użyciu formuły elastycznej (otwartej) cele i kierunki działań służące poprawie stanu środowiska, przy czym czyni to w sposób umożliwiający bieżącą (w trakcie realizacji) ich korektę. Korekta ta może być podyktowana zarówno często zmieniającymi się przepisami prawnymi jak też koniecznością dostosowywania zakresu podejmowanych działań do zmieniających się warunków. W ujęciu przestrzennym *Program...* dotyczy Gminy Ożarówice w jej granicach administracyjnych. Określone w *Programie...* działania są adresowane do wszystkich podmiotów mających realne, prawno-finansowe możliwości ich podejmowania.

Całość działań proekologicznych zamyka podsumowanie i wnioski, w których wyspecyfikowane zostały najważniejsze informacje i uwagi odnośnie zadań i potrzeb Gminy.

Dla każdego kierunku działań utworzony został harmonogram realizacji zadań. Zawiera on wykaz zadań Gminy z podziałem na zadania własne, czyli finansowane w większości ze środków własnych i koordynowane, czyli takie, które realizowane są na terenie Gminy nie koniecznie ze środków gminnych. Zadania te są realizowane często bez udziału Gminy Ożarówice przez przedsiębiorstwa czy mieszkańców. Harmonogram określa termin i jednostkę odpowiedzialną za realizację zadania, planowane efekty ekologiczne oraz planowane szacunkowe koszty przedsięwzięć z propozycjami źródeł ich finansowania.

Harmonogramy pomagają w realizacji całości zamierzeń inwestycyjnych Gminy, zaproponowane w nich zostały jednostki partnerujące biorące udział w realizacji zadań.

Program wspomaga dążenie do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska zawiera również omówienie uwarunkowań finansowych Gminy. Na podstawie budżetów Gminy z ostatnich lat i planu budżetu na rok 2009 i szacunkowych kosztów zaproponowanych zadań nakreślono ogólną sytuację finansową Gminy, przeprowadzono prognozę budżetową oraz przeanalizowano możliwości Gminy w zakresie realizacji wszystkich zadań. Dzięki tej

analizie wiadomo, jaki procent kosztów na realizację zadań powinien pochodzić z zewnątrz i należy się starać o ich pozyskanie.

W zakresie tej części opracowania przedstawiono również źródła dofinansowania na realizację poszczególnych zadań środowiskowych.

W „*Programie...*” scharakteryzowano również metody, jakimi powinno się uzyskiwać poprawę stanu aktualnego i grupy kosztów, jakie pojawiają się przy realizacji poszczególnych zadań w zakresie tych celów. Omówiono metody realizacji Programu i zasady jego monitorowania. Zaznaczono w dokumentacji wpływ, jaki będzie miała realizacja zadań wyeksponowanych w *Programie*, na stan środowiska naturalnego Gminy Ożarówice. Opracowanie Programu zakończono podając w nim źródła finansowania możliwe do wykorzystania przy jego realizacji.

Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice zawiera:

- uwarunkowania prawne oraz ogólną charakterystykę Gminy Ożarówice,
- analizę stanu aktualnego w zakresie ochrony wód, ochrony powietrza, ochrony powierzchni ziemi i gleb, gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony przed hałasem i promieniowaniem niejonizującym, a także ochrony przyrody i krajobrazu,
- prognozę zmian w zakresie ochrony środowiska,
- cele działań w zakresie ochrony wód, ochrony powietrza, ochrony powierzchni ziemi i gleb, gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony przed hałasem i promieniowaniem niejonizującym, a także ochrony przyrody i krajobrazu,
- koncepcję realizacji postanowień w zakresie ochrony środowiska w Gminie Ożarówice z uwzględnieniem kosztów oraz harmonogramem realizacji poszczególnych działań,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów przedstawionych w projekcie programu.

Główne cele i zadania projektowanego dokumentu, do osiągnięcia w zakresie każdej dziedziny ochrony środowiska zestawione zostały z tak zwanych rejestrach celów i zadań środowiskowych. Są to zestawienia tabelaryczne zamieszczone poniżej.

Tabela 1 Rejestr celów i zadań środowiskowych nakreślonych w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009 - 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2013	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
OCHRONA PRZYRODY						
OPK.1	Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych na terenie Gminy Ożarówice	OPK.1.1	Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych i ochrona czynna cennych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie Gminy Ożarówice	OPK.1.1.1	Tworzenie małoobszarowych form ochrony przyrody (użytki ekologiczne, zespół przyrodniczo - krajobrazowy) - w oparciu o dokonane rozpoznanie przyrodnicze (4 obiekty)	Gmina Ożarówice, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
				OPK.1.1.2	Objęcie ochroną prawną drzew - propozycji pomników przyrody oraz prowadzenie prac pielęgnacyjno - konserwacyjnych proponowanych pomników przyrody	Gmina Ożarówice, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
				OPK.1.1.3	Program ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory (np. obserwacje ornitologiczne, ochrona płazów); idea włączenia szkół, jako społecznych opiekunów przyrody - np. drzew pomnikowych	Gmina Ożarówice, lokalne stowarzyszenia ekologiczne, szkoły, N. Siewierz, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
				OPK.1.1.4	Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych dla rolników w ramach PROW: 2007 - 2013	Gmina Ożarówice, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (biuro powiatowe w Tarnowskich Górach)
OPK.2	Zagospodarowanie zielenią terenów antropogenicznych - rozszerzenie oferty rekreacyjno - turystycznej Gminy Ożarówice	OPK.2.1	Kształtowanie terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej; aktywna edukacja ekologiczna	OPK.2.1.1	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjne zieleni przydrożnej (także na odcinku nowobudowanej autostrady A1 i drogi ekspresowej S1)	Gmina Ożarówice, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach, GDDKiA w Warszawie, Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach
				OPK.2.1.2	Realizacja terenów zieleni urządzonej w ramach istniejących i projektowanych gminnych obiektów rekreacyjno - wypoczynkowych, wokół obiektów użyteczności publicznej	Gmina Ożarówice, lokalne stowarzyszenia, rady sołeckie

				OPK.2.1.3	Realizacja platform widokowych w punktach ekspozycji widokowych na terenie Gminy (dolina rz. Brynicy, obrzeża Zbiornika „ Kozłowa Góra „)	Gmina Ożarówice, lokalne stowarzyszenia, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach
				OPK.2.1.4	Proekologiczne rozwiązania w zakresie kształtowania zieleni nieurządzonej w dolinie rz. Brynicy wraz z jej dopływami	Gmina Ożarówice, Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach; lokalne stowarzyszenia ekologiczne; administratorzy stawów hodowlanych i cieków wodnych
				OPK.2.1.5	Tworzenie wybranych ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i atrakcyjnych krajobrazowo oraz miejsc dziedzictwa kulturowego; (ok. 3 obiekty)	Gmina Ożarówice, lokalne stowarzyszenia ekologiczne
OCHRONA ZASOBÓW LEŚNYCH						
ZRL.1	Zachowanie istniejących zasobów leśnych oraz zwiększenie powierzchni lasów i wzrost ich bioróżnorodności	ZRL.1.1	Wdrażanie proekologicznego modelu gospodarki leśnej	ZRL.1.1.1	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych - zgodnie z planami urzędowania lasów niepaństwowych (prywatnych i wspólnot leśnych)	Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach., N. Siewierz, właściciele lasów
				ZRL.1.1.2	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych - zgodnie z planami urzędowania lasów państwowych: przebudowa drzewostanów ochrona cennych ekosystemów, itp.	N. Siewierz, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach, RDOŚ w Katowicach, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne
				ZRL.1.1.3	Zalesianie gruntów porolnych	Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach., Nadleśnictwo Siewierz, właściciele gruntów
OCHRONA PRZED POWODZIĄ I SUSZĄ						
PS.1	Zmniejszenie zagrożenia powodzią i suszą	PS.1.1	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia powodzi i suszy	PS.1.1.1	Rozpoznanie dalszych potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego i ochrony przed suszą	Gmina Ożarówice
				PS.1.1.2	Inwentaryzacja, odbudowa i regulacja oraz prawidłowa eksploatacja urządzeń melioracji wodnych	RZGW Gliwice, Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Gliwicach, Gmina Ożarówice
OCHRONA GLEB						
OG.1	Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych	OG.1.1.	Zagospodarowanie terenu w sposób racjonalny	OG.1.1.1	Promocja poprawy struktury gospodarstw rolnych wśród rolników	Gmina Ożarówice, Ośrodek Doradztwa Rolniczego

				OG.1.1.2	Aktualizacja map glebowych	Urząd Wojewódzki
				OG.1.1.3	Organizacja wychowania ekologicznego dla dzieci i dorosłych w zakresie gospodarowania zasobami glebowymi	Gmina Ożarówice, organizacje ekologiczne
				OG.1.1.4	Promocja agroturystyki i rolnictwa ekologicznego	ODR
		OG.1.2	Przywrócenie wartości biologicznych gleb	OG1.2.1	Okresowa kontrola zawartości metali ciężkich oraz poziomu pH gruntów użytkowanych rolniczo	Gmina Ożarówice, właściele gruntów rolnych
				OG1.2.2	Promocja wykorzystania nieużytków na cele energetyczne	ODR, organizacje ekologiczne
OCHRONA WÓD						
WS.1	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód, zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia	WS.1.1	Ograniczenie zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego nieoczyszczonymi ściekami	WS1.1.1	Organizacja cyklu spotkań z mieszkańcami Gminy w zakresie egzekwowania „Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach” (w tym obowiązku opróżniania bezodpływowych osadników ścieków)	Gmina Ożarówice
				WS.1.1.2	Organizacja cyklu spotkań z rolnikami w zakresie propagowania tzw. dobrych praktyk rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
				WS.1.1.3	Budowa kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków w ramach zadania ujętego w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2009-2014 „Infrastruktura około lotniskowa Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach - gospodarka wodno-ściekowa” - inwestycja realizowana z udziałem środków unijnych (Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego)	Gmina Ożarówice, Gmina Mierzęcice, Gmina Miasteczko Śląskie
				WS.1.1.4	Budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi	Gmina Ożarówice
		WS.1.2	Ograniczenie ilości ścieków nieoczyszczonych	WS.1.2.1	Prowadzenie ewidencji oczyszczalni przydomowych oraz zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania	Gmina Ożarówice
				WS.1.2.2	Budowa oczyszczalni przydomowych (w szczególności na terenach zabudowy rozproszonej) dotowana w części przez Gminę	Właściciele posesji, Gmina Ożarówice
		WS.1.3	Ograniczenie strat wody związanych z przesyłem i poprawa zaopatrzenia ludności w wodę	WS.1.3.1	Organizacja cyklu spotkań z mieszkańcami Gminy na temat racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego (propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody)	Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarówicach
				WS.1.3.2	Wymiana i modernizacja sieci wodociągowej i przyłączy wykonanych z rur stalowych i żeliwnych	Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarówicach
				WS.1.3.3	Wdrożenie programu działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa (budowa nowoczesnych składowisk obornika, zbiorników na gnojowicę w gospodarstwach rolnych)	Rolnicy, ODR
				WS.1.3.4	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenach przeznaczonych po budownictwo mieszkaniowe i komercyjne	Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarówicach

		WŚ. 1.4	Podniesienie jakości świadczonych usług Zakładu Gospodarki Komunalnej w Ożarówicach	WŚ. 1.4.1	Budowa ujęcia wody i sieci wodociągowej wraz z doposażeniem istniejącej oczyszczalni ścieków i zakupem wozu asenizacyjnego w ramach zadania ujętego w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2009-2014	Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarówicach
OCHRONA POWIETRZA						
OA. 1	Poprawa jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu oraz utrzymanie tego stanu	OA. 1.1	Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji z procesów spalania paliw do celów grzewczych, ograniczenie niskiej emisji, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną	OA. 1.1.1	Kontynuacja wdrażania programu ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Ożarówice	Gmina Ożarówice
				OA. 1.1.2	Wykonanie „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Ożarówice”	Gmina Ożarówice
				OA. 1.1.3	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Ożarówice, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Pyrzowice
				OA. 1.1.4	Prowadzenie edukacji ekologicznej młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony powietrza	Gmina Ożarówice
		OA. 1.2	Poprawa warunków ruchu drogowego i ograniczenie emisji ze źródeł liniowych	OA. 1.2.1	Modernizacja i rozbudowa dróg gminnych	Gmina Ożarówice
				OA. 1.2.2	Modernizacja i rozbudowa układu komunikacyjnego dróg pozagminnych	Starostwo Powiatowe, urząd marszałkowski województwa śląskiego, GDDKiA
GOSPODARKA ODPADAMI						
GO. 1	Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska oraz zwiększenie ich gospodarczego wykorzystania	GO. 1.1	Usystematyzowanie gospodarki odpadami	GO. 1.1.1	Objęcie 100% mieszkańców zorganizowanym wywozem odpadów	Gmina Ożarówice
				GO. 1.1.2	Dalsza likwidacja nielegalnych tzw. „dzikich” składowisk odpadów	Gmina Ożarówice
				GO. 1.1.3	Upowszechnianie selektywnej zbiórki surowców wtórnych (zakup dodatkowych gniazd)	Gmina Ożarówice
				GO. 1.1.4	Organizacja i rozwijanie systemu zbierania odpadów niebezpiecznych, wytwarzanych przez mieszkańców a wydzielanych z strumienia odpadów komunalnych	Gmina Ożarówice
		GO. 1.2	Wzrost stopnia odzysku i recyklingu odpadów	GO. 1.2.1	Opracowanie szczegółowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i likwidacja odpadów zawierających azbest	Gmina Ożarówice
		GO. 1.3	Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska	GO. 1.3.1	Działalność edukacyjna w zakresie: selektywnego gromadzenia odpadów i ograniczania ich powstawania, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • odpadów użytkowych (surowców wtórnych), • odpadów azbestowych, • odpadów biodegradowalnych, • odpadów niebezpiecznych. 	Gmina Ożarówice
				GO. 1.3.2	Opracowanie aktualizacji PGO w cyklach czteroletnich i sprawozdań	Gmina Ożarówice

Prognoza oddziaływania na środowisko
Projekt Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016

					cyklach dwuletnich	
		GO.1.4	Podnoszenie świadomości mieszkańców i przedsiębiorców	GO.1.4.1	Promocja selektywnej zbiórki odpadów i organizacja akcji nt. szkodliwości nielegalnego pozbywania się odpadów	Gmina Ożarówice
BEZPIECZEŃSTO CHEMICZNE						
AW.1	Zmniejszenie zagrożenia poważną awarią	AW.1.1	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej	AW.1.1.1	Ewidencja źródeł poważnych awarii przemysłowych	Gmina Ożarówice
				AW.1.1.2	Aktualizacja tras optymalnego przewozu materiałów i substancji niebezpiecznych	Wojewoda Śląski
OCHRONA PRZED HAŁASEM						
OH.1	Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska	OH.1.1	Ograniczenie hałasu komunikacyjnego	OH.1.1.1	Modernizacja dróg gminnych i parkingów	Gmina Ożarówice
				OH.1.1.2	Dokonanie oceny akustycznej na terenie gminy w oparciu o zintegrowane badania klimatu akustycznego w powiecie tarnogórskim	Zarząd Dróg Powiatowych
				OH.1.1.3	Minimalizacja emisji hałasu Komunikacyjnego poprzez planowe remonty oraz modernizację dróg w celu poprawy ich parametrów technicznych i użytkowych.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
		OH.1.2	Tworzenie terenów wolnych od oddziaływań akustycznych związanych z przemysłem i komunikacją	OH.1.2.1	Przebudowa dróg gminnych nr 687004S na odcinku stanowiącym ulicę Generała Maczka w sołectwie Tapkowice oraz drogi nr 615059S w Gminie Bobrowniki w Powiecie Będzińskim	Gmina Ożarówice
				OH.1.2.2	Stworzenie bazy danych o obiektach przemysłowych stwarzających zagrożenia akustyczne dla środowiska.	Gmina Ożarówice
				OH.1.2.3	Kontynuacja edukacji ekologicznej związanej z oddziaływaniem hałasu na zdrowie człowieka	Gmina Ożarówice
				OH.1.2.4	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.	WIOŚ
		OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM NIEJONIZUJĄCYM				
PN.1	Kontrola i ograniczenie emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska	PN.1.1	Rozpoznanie stanu zagrożenia oddziaływania pól elektromagnetycznych	PN.1.1.1	Stworzenie wewnętrznego rejestru potencjalnych źródeł promieniowania niejonizującego	Gmina Ożarówice
				PN.1.1.2	Stworzenie systemu monitoringu środowiska w celu określenia aktualnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego	Urząd Marszałkowski
				PN1.1.3	Prowadzenie cyklicznych badań kontrolnych poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Źródło: Projekt POS dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016, 2009

2.3. Powiązania projektu planu z innymi dokumentami.

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

W dokumentacjach wyższego szczebla, dotyczących Programu Ochrony Środowiska, określono problematykę związaną z szeroko pojętą ochroną środowiska na poszczególnych szczeblach: krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Problematyka ochrony wód, ochrony powietrza, ziemi i gleb, a także gospodarowania odpadami zawarta w wymienionych dokumentacjach jest zgodna z obowiązującymi w Polsce i Unii Europejskiej przepisami prawa. W dokumentacjach tych określono cele krótkookresowe, długookresowe i perspektywiczne w zakresie poszczególnych komponentów środowiskowych na wszystkich szczeblach (krajowym, wojewódzkim, powiatowym, gminnym). Cele krótkookresowe obejmują podjęcie różnorodnych zadań czasowo zaplanowanych na okres od 2009 r., cele długookresowe obejmują rozwój i intensyfikację działań podjętych w zadaniach krótkookresowych, a zadania perspektywiczne zakładają ostateczne rozwiązania do 2016 roku.

Cele ochrony środowiska, w tym w zakresie ochrony wód, ochrony powietrza i gospodarki odpadami, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu (projektu programu) określone zostały m. in. w niżej wymienionych dokumentacjach tj.:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015,
- Strategia Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego,
- Program Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska Powiatu Tarnogórskiego,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ożarówice.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice zgodnie z zapisami ustawy prawo ochrony środowiska powinien być zgodny z polityką ekologiczną państwa, wojewódzkim oraz powiatowym planem gospodarki odpadami. Przedstawione wcześniej cele projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016 są zgodne z wymienionymi dokumentami i zawierają:

- cele ekologiczne;
- priorytety ekologiczne;
- poziomy celów długoterminowych;
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno ekonomiczne i środki finansowe.

Najważniejszymi celami realizacyjnymi Polityki ekologicznej w zakresie ochrony środowiska jest:

- wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

Drugim dokumentem wykorzystanym przy opracowaniu projektu programu jest Strategia rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020, z następującymi celami głównymi:

- wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych,
- zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic,
- rewitalizacja terenów zdegradowanych,
- kształtowanie ośrodków wiejskich,
- uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami,
- utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych,

- polepszenie jakości powietrza,
- ochrona przed hałasem.

Trzecim dokumentem wykorzystanym w projekcie programu jest Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015, z następującymi celami głównymi:

- redukcja niskiej emisji,
- zintegrowanie i rozbudowa systemu ciepłowniczego regionu,
- promocja wykorzystania alternatywnych źródeł energii cieplnej,
- eliminacje czynności powodujących hałas,
- stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających powstawaniu lub przenikaniu hałasu do środowiska, a także środków zmniejszających poziom hałasu,
- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed promieniowaniem z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania m.in. wokół urządzeń elektroenergetycznych, radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych gdzie jest rejestrowane przekroczenie dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego,
- podstawowym działaniem będzie prowadzenie badań, które pozwolą na ocenę skali zagrożenia promieniowaniem,
- w odniesieniu do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii - obowiązek posiadania raportu o bezpieczeństwie i wewnętrznego planu operacyjnego,
- obowiązek dostarczenia Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej informacji niezbędnych do opracowania zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego,
- w odniesieniu do zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii obowiązek opracowania programu zapobiegania awariom",
- uporządkowanie obrotu odpadami i stworzenie warunków dla ich bezpiecznego unieszkodliwiania,
- stworzenie infrastruktury recyklingu odpadów,
- usuwanie odpadów niebezpiecznych z terenów objętych ochroną wód,
- utworzenie systemu ponadgminnych wysypisk komunalnych z pełnym wyposażeniem w instalacje segregacji odpadów,
- wzmocnienie i rozbudowę regionalnego monitoringu wytwarzania, unieszkodliwiania i składowania odpadów niebezpiecznych,
- likwidację składowisk odpadów niebezpiecznych i stworzenie systemu bieżącej utylizacji odpadów,
- stworzenie regionalnego systemu stacji przeładunkowych odpadów i technologicznych instalacji utylizacji odpadów,
- likwidacja negatywnych skutków dawnej działalności przemysłowej,
- zagadnienia rewitalizacji terenów poprzemysłowych i pogórnich,
- zagospodarowaniu gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacji,
- lepszym dostosowaniu do naturalnego, biologicznego potencjału gleb, formy ich zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji,
- zmniejszeniu skali ograniczeń, jakie dla optymalnego wykorzystania biologicznego potencjału gleb stwarzają procesy degradacji spowodowanej imisją zanieczyszczeń, erozją oraz niewłaściwą agrotechniką,
- odpowiedniej zmianie struktury upraw, na glebach zanieczyszczonych substancjami niebezpiecznymi dla zdrowia,
- likwidacja wyrobisk górniczych po eksploatacji łupków karbońskich,
- zagospodarowanie wyrobisk odkrywkowych po eksploatacji piasku i żwiru, w zależności od charakteru wyrobiska, w kierunku wodnym lub leśnym,
- preferowanie wydobycia podziemnego z podsadzaniem wyrobisk, dla ograniczenia skali osiadań terenu,
- rekultywacja terenów osiadań spowodowanych podziemną eksploatacją,

- wdrożenie systemu monitoringu stanu przyrody,
- opracowanie i wdrożenie systemu informacji o obiektach i obszarach szczególnie chronionych.

Celem nadrzędnym „Strategii Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego” jest stworzenie atrakcyjnego miejsca oraz przyjaznego klimatu inwestycyjnego dla małych i średnich przedsiębiorstw z wysokim poziomem edukacji, dbałością o środowisko naturalne oraz poszanowaniem wartości etycznych i moralnych.

Realizacji misji zapisanej w w/w dokumencie mają służyć dwa wyznaczone cele operacyjne traktowane, jako cele strategiczne programu rozwoju powiatu przedstawione poniżej:

Cel operacyjny 1:

Promocja wartości zdrowotnych i rodzinnych oraz świadomości ekologicznej wśród mieszkańców powiatu

Zadania:

- Organizacja imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych, festynów, happeningów i konkursów o charakterze międzygminnym, propagujących zasady zdrowego stylu życia i ekologii,
- Prowadzenie szerokiego zakresu działań mających na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców powiatu,
- Prowadzenie wspólnych działań z mediami lokalnymi i regionalnymi w celu propagowania i upowszechniania zdrowego stylu życia mieszkańców oraz zwiększenia poczucia bezpieczeństwa publicznego.

Cel operacyjny 2:

Prowadzenie działań służących poprawie stanu środowiska przyrodniczego powiatu

Zadania:

- Wprowadzenie zintegrowanego zarządzania środowiskowego,
- Koordynacja i organizacja gospodarki odpadami,
- Ochrona i poprawa jakości zasobów wód podziemnych i wód powierzchniowych,
- Współpraca samorządów gminnych z samorządem powiatowym w działaniach zmierzających do aktywnej ochrony wartościowych elementów krajobrazu i różnorodności przyrodniczej oraz rekultywacji terenów zdegradowanych wskutek niewłaściwego deponowania odpadów przemysłowych,
- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego Rozwój edukacji ekologicznej.

W „Programie Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska dla Powiatu Tarnogórskiego” zaproponowano cele nadrzędne i cele szczegółowe zaliczające się do każdej z dziedzin ochrony środowiska. Wszystkie działania i zamierzenia mają przyczynić się do zrealizowania celów ogólnych zapisanych w dokumencie wyższego szczebla.

Dla realizacji tego celu określone zostały następujące zadania:

- Podniesienie jakości powietrza atmosferycznego w szczególności:
 - stworzenie i wdrożenie programu ograniczenia niskiej emisji,
 - stworzenie i wdrożenie programu wykorzystania alternatywnych, a przyjaznych środowisku, źródeł energii.
- Koordynacja i organizacja gospodarki odpadami w szczególności:
 - stworzenie systemu zapewniającego kompleksowe zagospodarowanie odpadów komunalnych i przemysłowych,
 - stworzenie infrastruktury recyklingu odpadów,
 - rekultywacja terenów zdegradowanych wskutek niewłaściwego deponowania odpadów przemysłowych.
- Ochrona zasobów wód podziemnych i poprawa jakości wód powierzchniowych w szczególności:
 - kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w powiecie,
 - stworzenie programu aktywnej ochrony zasobów wód podziemnych,
 - ochrona źródeł zaopatrzenia w wodę do celów komunalnych,
 - rozbudowa sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków.
- Ochrona krajobrazu w szczególności:

- współpraca samorządów gminnych z samorządem powiatowym w działaniach zmierzających do aktywnej ochrony wartościowych elementów krajobrazu i różnorodności przyrodniczej.
- Ochrona środowiska akustycznego
- Edukacja ekologiczna w szczególności:
 - podniesienie poziomu wiedzy wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych o problemach ekologicznych powiatu,
 - wspieranie działań powodujących kształtowanie proekologicznych postaw, głównie w zakresie gospodarki odpadami, ochrony wód i oszczędzania energii oraz ochrony przyrody i krajobrazu,
 - promocja zagadnień ochrony ekosystemów, naturalnych siedlisk gatunków, kształtowanie norm zachowań sprzyjających ochronie różnorodności przyrodniczej.
 - stworzenie systemu pozyskiwania, rejestrowania, przetwarzania danych uzyskanych z badań monitorujących stan środowiska powiatu,
 - utworzenie bazy informatycznej zawierającej wyniki badań oraz wskaźniki opisujące stan środowiska,
 - utworzenie systemu wymiany informacji środowiskowej z gminami powiatu,
 - rozwój i wdrażanie technologii zapobiegających powstawaniu odpadów oraz zapewniających ich minimalizację w procesach produkcji.

Cele strategiczne zapisane w „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ożarówice” mające zapewnić osiągnięcie celu nadrzędnego to przede wszystkim:

- Poprawa stanu środowiska naturalnego w gminie.
- Rozwój działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Rozwój ten nie może pogorszyć stanu środowiska (rozwój zgodny z zasadami ekorozwoju).
- Rozwój Międzynarodowego Portu Lotniczego oraz stref ekonomicznych związanych z funkcjonowaniem tego portu.
- Unowocześnienie rolnictwa w kierunku produkcji zdrowej żywności oraz powstania gospodarstw wielofunkcyjnych, nie tylko produkujących płody rolne, ale i przetwarzających je.
- Rozwój gospodarki turystycznej z zachowaniem zasad ekorozwoju.
- Poprawa kondycji społecznej ludności gminy.

W ramach celów strategicznych wyznaczono cele operacyjne, te, które dotyczą ochrony środowiska to przede wszystkim:

- uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy;
- zorganizowanie selektywnej zbiórki odpadów;
- organizowanie okresowej zbiórki odpadów niebezpiecznych;
- likwidacja nielegalnych składowisk odpadów;
- obniżenie niskiej emisji;
- zwiększenie lesistości gminy;
- współpraca z sąsiednimi gminami i innymi organami w celu ochrony wód powierzchniowych i wglębnych (w tym gospodarka wodno-ściekowa) oraz organizacji gospodarki odpadami.

3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko w odniesieniu do polityk, planów i programów, według zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), sporządzana jest, jako jeden z podstawowych dokumentów w ramach procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych dotyczących charakterystyki zasobów środowiska poddanych oddziaływaniu oraz analiz opartych na dostępnych danych. Analizie poddano aktualny i prognozowany stan wód, powietrza, gospodarki odpadami, gleb, oddziaływanie hałasu i promieniowania niejonizującego na terenie gminy Ożarówice, jak również proponowane kierunki działań w tym zakresie.

Ponadto w prognozie przeanalizowano uwzględnienie w Programie strategicznych kierunków działań przyjętych w innych dokumentach (m.in. Programie Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska dla Powiatu Tarnogórskiego oraz Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego). Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w gminie oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji Programu.

Przy opracowywaniu niniejszej dokumentacji skorzystano zarówno z obowiązujących aktów prawnych oraz z dostępnych publikacji, opracowań, wytycznych, map itp., których zestawienie zamieszczono poniżej.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.),
- Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 (tekst jednolity Dz. U. nr 25, po. 150 z późn zm.),
- Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. Nr 39 z 2007 roku, poz. 251 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 o ochronie przyrody (Dz.U. 2008 nr 201 poz. 1237),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz. U. 2001 Nr 115, poz.1229),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 roku w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 roku w sprawie określenia rodzajów siedlisk podlegających ochronie (Dz. U. Nr 92, poz. 1029),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz.984),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz.1883),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826).

Podstawę merytoryczną opracowania stanowią materiały dostarczone przez zleceniodawcę, materiały literaturowe (publikacje, wytyczne, mapy itp.) wymienione poniżej:

- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015,
- Strategia Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego,
- Program Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska dla Powiatu Tarnogórskiego,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Tarnogórskiego,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ożarówice,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Ożarówice,

- Sprawozdanie w realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Ożarówice za lata 2005-2006,
- Sprawozdanie w realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Ożarówice za lata 2007-2008,
- Regulamin Utrzymania czystości i Porządku na terenie Gminy Ożarówice,
- J. Kondracki „Geografia fizyczna Polski” Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1988
- J. Kondracki „Geografia regionalna Polski” Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998
- „Geomorfologia Polski. Tom 1 Polska Południowa Góry i Wyżyny” praca zbiorowa pod red. M. Klimaszewskiego, Państwowe Wydawnictwo Naukowe Warszawa 1972
- Woś „Klimat Polski” Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999
- „Zastosowanie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko w planowaniu gospodarki odpadami” - wytyczne i zalecenia Ministerstwa Gospodarki Holandia 2005 r.

4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach Projektu Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice, konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten, ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a raporty z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania ustaleń Programu Ochrony Środowiska, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, w cyklu dwuletnim. Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić, jako:

- monitoring ilościowy;
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe obrazuje prognozę zmian konkretnych wskaźników. Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki, niektóre dostępne dane są zbyt ubogie, aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Prognoza optymistyczna powstała przy założeniu, że wszystkie wymogi UE w zakresie ochrony środowiska zostaną spełnione oraz zostanie wydatkowanych 100% nakładów zaplanowanych na ochronę środowiska.

Prognoza realistyczna uwzględniono w niej dotychczasowe tempo zmian wskaźników oraz środków, jakie poniesiono na ochronę środowiska.

Prognoza pesymistyczna powstała przy założeniu, że nie uda się wydatkować 100% zaplanowanych nakładów na ochronę środowiska, a dotychczasowe tempo zmian wskaźników zostanie osłabione.

Do ujęcia jakościowego dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

Listę tą można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące, jakości środowiska. Wskazane byłoby także podanie, które wskaźniki służą do monitorowania poszczególnych celów projektu POŚ.

5. Istniejący stan środowiska obszaru objętego projektem planu oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

5.1. Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia

Wg podziału geomorfologicznego Polski południowej, Gmina Ożarówice leży w obrębie północnej części Wyżyny Śląskiej, w granicach dwóch regionów Doliny Małej Panwi i Progu Środkowo-triasowego. Zbudowana jest z utworów czwartorzędowych pozostałych z zlodowacenia krakowskiego, podczas którego zostały wypiętrzone góry Świętokrzyskie.

Obszar ten nie wykazuje większego zróżnicowania pod względem ukształtowania powierzchni. Wpływ na morfologię terenu wywarły również zjawiska krasowe, których występowanie wiąże się z wapieniami i dolomitami wapienia muszlowego. Zjawiska krasowe zaznaczają się jednak słabo na powierzchni, gdyż pokrycie osadami lodowcowymi w plejstocenie przerwało proces krasowienia. Proces ten może postępować nadal w miejscach, gdzie wapień i dolomity występują na powierzchni lub zostały odsłonięte przez rozmycie osadów czwartorzędowych. Obecnie, formy krasowe są trudne do zidentyfikowania, gdyż leje i zapadiska mogą być wynikiem starej odbudowy górniczej.

Dominującą cechą krajobrazu, są formy antropogeniczne związane z górnictwem i hutnictwem. Osobne zagadnienia stanowią formy utworzone przez niszczącą działalność górnictwa podziemnego. Są to deformacje pierwotnej powierzchni terenu, przybierające formę mis, niecek, szczelin i lejów.¹

5.2. Hygrografia

Wody powierzchniowe

Gmina Ożarówice położona jest w zlewni rzeki Brynicy, należącej do zlewni Małej Wisły.

Brynica stanowi prawy, przy tym główny dopływ Czarnej Przemszy. Bierze swój początek w Mysłowie, na wysokości 350 m n.p.m., uchodzi w Mysłowicach przy granicy z Katowicami i Sosnowcem. Płynie przez Bobrowniki, Piekary Śląskie, Wojkowice, Czeladź, Siemianowice Śląskie, Świerkianiec, Katowice, Sosnowiec i Mysłowice. Brynica przeżywała parokroć pewne zmiany m.in: w 1840 roku koryto rzeki na terenie dzisiejszego Sosnowca przesunięto w kierunku zachodnim, a w 1935 roku w Kozłowej Górze zbudowano na niej zbiornik wody pitnej. Długość Brynicy wynosi ok. 55 km, powierzchnia dorzecza - 482,7 km².

Przez teren Gminy przepływa również potok Ożarówicki (długość ok. 6 km, powierzchnia całkowita zlewni 30,2 km²) oraz mniejsze potoki: Czeczówka i Trzonka, które są lewobrzeżnymi dopływami potoku Ożarówickiego.

Wody podziemne

Zasoby wód podziemnych w Gminie Ożarówice ściśle związane są z występującym na obszarze powiatu tarnogórskiego Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych (GZWP). Jest to zbiornik triasowy, oznaczony numerem 327 o nazwie Lubliniec - Myszków, zlokalizowany pomiędzy Lublińcem, a Myszkowem oraz Toszkiem i Tarnowskimi Górami.

W obrębie województwa śląskiego głównymi poziomami wodonośnymi w triasowym piętrze są poziomy wapienia muszlowego i retu rozdzielone marglistymi utworami dolnej części warstw gogolińskich. Ponieważ utraciły one, na znacznych obszarach, swój izolujący charakter na skutek redukcji miąższości, zdyslokowania, dolomityzacji oraz sztucznie wywołanych połączeń hydraulicznych, dlatego zwykle traktuje się je jako jeden kompleks wodonośny zwany serią węglanową triasu. Kolektorem wód są tutaj wapień i zdolomityzowane wapień z przewarstwieniami margli. Poziom jest zasilany bezpośrednio opadami - na wychodniach oraz pośrednio poprzez przesączanie z innych warstw np. czwartorzędowych lub jurajskich. Poziom ten stanowi podstawę do zaopatrzenia w wodę szeregu miast Górnego Śląska.²

Charakterystyka GZWP 327:

- powierzchnia zbiornika w granicach RZGW: 218 km²,
- moduł zasobów dyspozycyjnych: 2,09 dm³/s x km²,
- nakład warstwy wodonośnej: wapień, piaski,
- zasilanie pionowe warstwy wodonośnej: bezpośrednie,
- klasa zagrożenia wód podziemnych - AB,

¹ Na podstawie informacji zamieszczonej w Programie zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska dla Powiatu Tarnogórskiego, 2004

² Śląski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.

- typ ośrodka - szczelinowo krasowy.

Na terenie Gminy Ożarówice znajduje się ujęcie wód podziemnych w Pyrzowicach, dwie studnie głębinowe o wydajności 115 m³/h oraz jedna studnia zakładu Uboju i Przetwórstwa Mięsnego H.A.M., o wydajności 6,6 m³/h.³

5.3. Warunki glebowe

Na powierzchni 4372 ha w gminie użytki rolne zajmują 2899 ha, co stanowi około 66% powierzchni gminy, bardzo małą powierzchnię jak na gminę o walorach turystyczno - rekreacyjnych stanowią lasy i grunty leśne -około 109 ha to ok 13% powierzchni gminy.

Grunty orne zbudowane są z gleb klas od IVa do VIz. Klasa IVa są to gleby orne średnie. Plony roślin są na ogół średnie nawet gdy gleby znajdują się w dobrej kulturze, zależą jednak od ilości i rozkładu opadów atmosferycznych. Gleby tej klasy są albo za ciężkie albo za lekkie. W sprzyjających warunkach atmosferycznych, dobrych warunkach wilgotnościowych i dobrej kulturze mogą dać zadowalające plony pszenicy, buraków cukrowych i koniczyny. Klasa VIz znaczy, że część tych ziem zakwalifikowano do zalesienia. Łąki występujące w Gminie Ożarówice pokryte są glebami torfami atlantyckimi i glebami murszowymi, co czyni je podmokłymi w czasie deszczu i suchymi w porze bezdeszczowej. Na pozostałym obszarze Gminy występują gleby klas IV, V i VI.

Występuje duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Średnio na jedno gospodarstwo przypada od kilku do kilkunastu pól. Ogólnie na obszarze Gminy Ożarówice panuje przekonanie, że rolnictwo upada. Według danych z2002 roku tylko 12 gospodarstwa przekracza powierzchnię 10 ha, natomiast około 70% gospodarstw nie przekracza powierzchni 1 ha. Aktualnie bardzo duża ilość gospodarstw (około 63%) nie prowadzi produkcji, jest to niekorzystne zjawisko, ze względu na odłogowanie pól, co powoduje ubożenie gleby i zmniejszanie się wartości uprawowej gruntów ornych. W około 35% gospodarstw prowadzona jest produkcja wyłącznie i głównie na własne potrzeby.

5.4. Zasoby kopalin

Na terenie Powiatu Tarnogórskiego występują następujące grupy surowców naturalnych:

- surowce ilaste reprezentowane przez ility, łupki karbońskie, ility triasowe i czwartorzędowe eksploatowane przez przemysł do produkcji wyrobów ceramiki budowlanej oraz do uszczelniania składowisk odpadów,
- surowce okrucowe, na które składają się złoża piaskowców i pospółek pochodzenia czwartorzędowego - eksploatowane są tylko złoża piasków,
- surowce wapienne, z których wapienie wykorzystywane są do produkcji wapna budowlanego i rolniczego, a także dolomity wieku triasowego wykorzystywane w przemyśle hutniczym.

Na obszarze Gminy Ożarówice nie ma udokumentowanych i opisanych złóż surowców nadających do wydobywania. Aktualnie na terenie Gminy nie jest prowadzona eksploatacja żadnych kopalin.

5.5. Warunki klimatyczno-meteorologiczne

Obszar Gminy Ożarówice charakteryzuje klimat wyżynny. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7,5^oC, lipca poniżej 18^oC, stycznia -2,5^oC.

Średnio w roku występuje około 120 dnia z przymrozkami, w dolinach ich ilość wzrasta. Okres bezprzymrozkowy trwa średnio w roku 160-170 dni. Dni zimowe występują od listopada do marca. Okres wegetacyjny trwa średnio około 210 dni. W ciągu roku najwyższa wilgotność względna występuje od marca do sierpnia, z maksimum w maju, natomiast najniższa w listopadzie, grudniu i styczniu. Z dużą wilgotnością powietrza wiąże się duża częstotliwość występowania mgieł. Średnio w roku spada około 690-720 mm opadów atmosferycznych. Na obszarze Gminy Ożarówice dominują wiatry z zachodniej połowy horyzontu. Wiatry południowo - zachodnie przeważają zimą i jesienią, natomiast północno - zachodnie wiosną i latem.

5.6. Stan powietrza atmosferycznego

Rzeczywisty stan zanieczyszczenia atmosfery badany jest przez służby sanitarno - epidemiologiczne. Na terenie gminy Ożarówice w 2003 roku były zlokalizowane trzy stanowiska pomiaru opadu pyłu oraz metali (dwa były zlokalizowane w Pyrzowicach, a jedno w Tapkowicach). Łącznie w 9 gminach powiatu tarnogórskiego zlokalizowanych było 53 stanowisk pomiaru pyłu oraz metali. W 2004 roku zaprzestano monitoringu opadu pyłu na terenie gmin powiatu tarnogórskiego. Obecnie na jedynej stacji w powiecie

³ Program Ochrony Środowiska Gminy Ożarówice, Beskidzki Fundusz Ekorozwoju, Bielsko-Biała, maj 2002r.

tarnogórskim objętej monitoringiem służb sanitarno - epidemiologicznej zlokalizowanej w Miasteczku Śląskim przy ul. Norwida bada się stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, B(a)P (poniższa tabela) oraz metali (Pb, Cu, Cd, Mn, Cr, Ni i As). Na stacji tej nie odnotowano przekroczenie rocznego PM₁₀ oraz ilości przekroczeń w odniesieniu do pomiarów 24 - godzinnych. W przypadku B(a)P średnioroczne stężenia uzyskane na podstawie pomiarów są równe wartościom dopuszczalnym.

Na podstawie danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Katowicach z lat 2000 - 2003 przedstawiono roczny poziom opadu pyłu w poszczególnych gminach powiatu tarnogórskiego. Najwyższy poziom opadu pyłu dla średniej z lat 2001-2003 roku obserwuje się w gminie Radzionków, a najniższy - w Tworóg. Przy założeniu, że dopuszczalna wartość opadu pyłu wynosi 200 g/(m²rok) można stwierdzić, że powietrze atmosferyczne na terenie gmin powiatu tarnogórskiego w zakresie opadu pyłu nie jest ponadnormatywnie skażone.

5.7. Warunki przyrodniczo - krajobrazowe

5.7.1. Krajobraz

W krajobrazie naturalnym, otwartym Gminy Ożarówice dominujące akcenty tworzą ważne elementy lokalnej sieci hydrograficznej, tj: dolina rz. Brynicy, stanowiąca północno - zachodnią i zachodnią granicę Gminy i jej główne lewobrzeżne dopływy: Potok Ożarówicki, Czeczówka i Trzonia, mające układ równoleżnikowy, fragment dużego kompleksu leśnego w północno - wschodniej części Gminy oraz liczne zwarte tereny zielone (ok. 800 ha) w zachodniej i środkowej części Gminy.

Uzupełnienie krajobrazu otwartego stanowią strefy funkcjonalne w zabudowie osiedleńczej Gminy, tj: strefa północno - wschodnia: Zendek - Straków ; strefa środkowo - zachodnia: Ożarówice z koloniami; strefa środkowo - wschodnia: Pyrzowice i Celiny ; strefa południowo - zachodnia: Niezdara, Tąpkowice, Ossy oraz strefa portu lotniczego i lotniska w Pyrzowicach.

Południowo - zachodnie obrzeża Gminy znajdują się w bliskim sąsiedztwie Zbiornika „ Kozłowa Góra”. Średnie deniwelacje terenu w obrębie Garbu Tarnogórskiego wynoszą od 340 - 380 m n.p.m. i są reprezentatywne również dla terenu Gminy.

Specyfiką Gminy jest praktycznie brak innych większych kompleksów leśnych - kilkadziesiąt niewielkich, rozproszonych enklaw leśnych i zadrzewień skupia się w dolinach rzek i potoków i w niewielkich jarach - głównie jako mocno zubożone gatunkowo lasy gospodarcze. Znikoma lesistość powoduje „ zubożenie ” walorów krajobrazowych gminy, choć jest częściowo rekompensowana przez dużą powierzchnie terenów zielonych (ok. 800 ha).

Uzupełnieniem przedstawionych wyżej form krajobrazu są tereny upraw rolnych z rozdrobnioną zabudową zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną oraz wyraźnie zaznaczające się pasy terenu, objęte realizacją odcinka autostrady A1 i drogi ekspresowej S1 na terenie Gminy.

Należy podkreślić, iż dokumenty planistyczne, kształtujące sposób zagospodarowania przestrzennego Gminy, powinny zwracać szczególną uwagę m.in. na estetykę krajobrazu i zabudowy, co można realizować np. poprzez tworzenie tzw. „ sfer przyrodniczej i przestrzennej przydatności do zagospodarowania ” - dla wszelkich typów obszarów, zlokalizowanych zwłaszcza wzdłuż cieków wodnych (strefa otuliny rz. Brynicy, otuliny lokalnych cieków wodnych) - traktując je jako szansę rozbudowy układu przyrodniczego Gminy oraz atrakcyjny ciąg potencjalnych terenów turystyki, rekreacji i wypoczynku, niekolidujących ze środowiskiem.

5.7.2. Lasy

Ogólna powierzchnia lasów na terenie gminy Ożarówice - wg stanu na dzień: 31.12.2008r. - wynosi: 569 ha, co stanowi około 13% jej powierzchni. Lasy prywatne, tj. należące do osób fizycznych i wspólnot gruntowych, zajmują ok. 306 ha w tym - ok. 156 ha stanowią niewielkie enklawy leśne o powierzchni do 10 ha, objęte uproszczoną inwentaryzacją lasu, natomiast ok. 150 ha stanowią większe kompleksy leśne, dla których zostały sporządzone uproszczone plany urządzania lasu. W administracji Lasów Państwowych, Nadleśnictwo Siewierz, obręb: Łysa Góra - pozostaje ogółem ok. 263 ha. Zarówno tereny lasów państwowych, jak i prywatnych skupione są w następujących rejonach Gminy:

- północna część Ożarowic (Kol. Podłączna, Kol. Przysieki),
- północna i południowo - wschodnia część m. Zendek,
- dolina Potoku Ożarówickiego pomiędzy Ożarowicami i Tąpkowicami,

Lasy niepaństwowe występują głównie, jako niewielkie rozproszone enklawy, często przylegające do lasów państwowych, natomiast lasy państwowe, wchodzące w północną i wschodnią część Gminy stanowią fragment większych kompleksów leśnych lasów lublinieckich i siewierskich, o powierzchni

powyżej 100 ha, co wskazuje w nich na wysoką racjonalność - z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia - gospodarki leśnej.

5.7.3. Fauna i flora

Bardzo urozmaicone środowisko geograficzne spowodowało, iż makroregion Wyżyny Śląskiej pokryty jest bogatą i oryginalną roślinnością. Ogółem na tym obszarze stwierdzono obecność ok. 800 gatunków roślin naczyniowych, reprezentujących następujące typy siedlisk:

- mezofilnych lasów liściastych,
- łąk świeżych i okresowo zalewanych,
- lasów i zarośli bagiennych,
- muraw kserotermicznych i piaszkowych,
- wodnych.

Roślinność na terenie Gminy, pozostającej na obrzeżach najcenniejszych przyrodniczo terenów Wyżyny Śląskiej, jest bardzo zróżnicowana ze względu na dużą mozaikowość i rozdrobnienie różnych form zagospodarowania terenu w poszczególnych sołectwach. Zarówno tereny leśne, jak i rolnicze, są mocno zróżnicowane pod względem siedliskowym i bonitacyjnym gleb. Związane jest z tym duże zróżnicowanie fitosocjologiczne i florystyczne występujących zbiorowisk leśnych i nieleśnych, niestety często mocno zubożonych - biorąc pod uwagę występowanie rzadkich i zagrożonych gatunków flory i fauny. Pomimo iż na terenie Wyżyny Śląskiej stwierdzono występowanie szeregu siedlisk, uwzględnionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Dz.U.Nr 94 poz. 795), to na terenie gminy Ożarówice występują one w znikomej części.

Do siedlisk o znaczeniu europejskim, występujących w niewielkich fragmentach w północno - wschodniej części Wyżyny Śląskiej, zaliczamy:

- łągi: wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (kod 91E0)
- łąki świeże, użytkowane ekstensywnie (kod 3510)
- grąd subkontynentalny (kod 9170)

Mając na uwadze stan zbiorowisk roślinnych, spotykanych na terenie Gminy Ożarówice, należy stwierdzić ich ogólnie wysoki stopień degeneracji, z zastrzeżeniem, iż istnieją płaty roślinności o dużej różnorodności gatunkowej, z udziałem rzadkich i chronionych gatunków.

Do grupy interesujących zbiorowisk roślinności nieleśnej rzeczywistej zaliczyć należy: *zespół włosienicznika krążkolistnego, zbiorowisko śmiałka darniowego, zespół sitowia leśnego, szuwar wielkoturzycowy i zespół kwaśnej młaki niskoturzycowej* - posiadających średnie i wysokie walory przyrodnicze i zlokalizowanych na terenie proponowanych obszarów chronionych oraz w rejonie doliny rz. Brynicy i potoku Trzonia.

W grupie zbiorowisk leśnych najlepiej zachowane fragmenty stanowią zbiorowiska borowe: *boru bagiennego, subatlantyckiego boru sosnowego świeżego i śródładowego boru wilgotnego* - skupionych na północ od potoku Trzonia.

Spotyka się również drzewostany mieszane z udziałem świerka, dębu i brzozy, nawiązujące do płatów naturalnych kontynentalnych borów mieszanych. Na tym obszarze spotyka się również monokultury leśne: modrzewiowe, dębu czerwonego, jaworowe - drzewostany sztuczne z ubogim składem gatunkowym w warstwie runa i podszytu.

5.7.4. Formy ochrony przyrody

Spośród form ochrony przyrody ożywionej i nieożywionej, wymienionych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U.Nr 92 poz. 880 z późn. zm.), do chwili obecnej na terenie gminy Ożarówice nie utworzono żadnych obiektów i obszarów chronionych, w tym - obszarów NATURA 2000, zarówno w oparciu o Dyrektywę Siedliskową i Dyrektywę Ptasią.

Na terenie gminy w dalszym ciągu brak jest objętych ochroną prawną małoobszarowych form ochrony przyrody, chroniących całe ekosystemy, natomiast aktualny stan rozpoznania walorów przyrody ożywionej w dalszym ciągu pozwala realnie planować objęcie ochroną prawną następujących obszarów, zgłoszonych już we wcześniejszym opracowaniu „POŚ Gminy Ożarówice” w 2002r., tj: 1 zespołu przyrodniczo - krajobrazowego i 3 użytków ekologicznych.

5.8. Zidentyfikowane problemy i potrzeby w zakresie gospodarki środowiskowej

W wyniku analizy stanu aktualnego, na terenie Gminy Ożarówice stwierdzono występowanie problemów w następujących sektorach:

- jakość wód i stosunki wodne,
- powietrze atmosferyczne,
- hałas,
- poważne awarie i zagrożenia naturalne,
- ochrona przyrody i krajobrazu,
- ochrona gleb,
- zasoby surowców naturalnych.

5.8.1. Jakość wód i stosunki wodne

Program Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2007-2009 w zakresie wód powierzchniowych realizowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. System monitoringu tych wód oraz systemu klasyfikacji ich stanu ekologicznego i chemicznego wdrażany jest stopniowo, do końca roku 2009 będzie odpowiadał w pełni wymaganiom Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.⁴

Analiza wyników badań jakości wód powierzchniowych w wybranym punkcie monitoringowym wskazuje, iż rzeka Brynica przepływająca przez teren Gminy Ożarówice prowadziła w 2007 roku wody niezadowolającej jakości - IV klasa. Wpływ na przedstawioną ocenę miały głównie wskaźniki tlenowe, związki organiczne i biogenne oraz wskaźniki bakteriologiczne, których głównym źródłem są nawozy spływające z pól uprawnych i ścieki bytowe.

Jakość wód powierzchniowych prowadzonych przez rzekę Brynicę w roku 2007, w porównaniu z ich jakością w roku 2006, nie uległa zmianie.

5.8.2. Powietrze atmosferyczne

Do największych zagrożeń i problemów związanych z ochroną powietrza atmosferycznego należy zaliczyć:

- Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł powierzchniowych (np. lokalne kotłownie, paleniska domowe) i liniowych (ruch komunikacyjny);
- Tradycyjne sposoby ogrzewania budynków mieszkalnych za pomocą paliw konserwatywnych (głównie węgla opałowego) powoduje emisję zanieczyszczeń substancji takich, jak CO₂, SO₂ i NO₂;
- Wzrost cen nośników energii uznawanych za ekologiczne oraz drogie technologie związane z wdrażaniem paliw odnawialnych powodują zmniejszone zainteresowanie osób fizycznych tego rodzaju rozwiązaniami energooszczędnymi;

Na podstawie identyfikacji stanu istniejącego, zmian ustawodawstwa unijnego i krajowego podejmowane działania w zakresie ochrony powietrza na terenie gminy Ożarówice powinny być realizowane poprzez:

- ograniczenie niskiej emisji przez zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną poprzez:
 - kontynuacja wdrażania Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla gminy Ożarówice,
 - wykonanie „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Ożarówice” (do końca 2012 roku),
 - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
 - prowadzenie edukacji ekologicznej młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony powietrza.
- kontynuację zadań z zakresu poprawy warunków ruchu drogowego i ograniczenia emisji ze źródeł liniowych:

⁴ Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2007-2009, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice, grudzień 2006

- modernizacja i rozbudowa dróg gminnych (w tym przebudowa dróg w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych),
- modernizacja i rozbudowa układu komunikacyjnego dróg pozagminnych.

5.8.3. Hałas

Największa emisja hałasu i jego uciążliwość związana jest przede wszystkim z lotniskiem, komunikacją i przemysłem.

Na terenie Gminy Ożarówice hałas związany jest z:

- lokalizacją w miejscowości Pyrzowice Międzynarodowego Portu Lotniczego,
- Przebiegiem
 - drogi ekspresowej S1 relacji Pyrzowice - Cieszyn - Boguszowice - granica państwa (Czechy),
 - drogi krajowej 78 relacji granica państwa (Czechy) - Tarnowskie Góry - Chmielnik
 - drogi wojewódzkiej 913 relacji Pyrzowice Lotnisko - Pomłynie - Sarnów
- oraz w niewielkim stopniu zakładami produkcyjnymi.

W Gminie Ożarówice występują gospodarstwa indywidualne, których maszyny rolnicze w okresach prac polowych emitują znaczne ilości hałasu do środowiska. Jest to hałas tymczasowy i okresowo zakłócający spokój, więc nie jest uciążliwy na dłuższą metę.

Podsumowując na terenie gminy występują obszary, na których hałas przenikający do środowiska kształtuje klimat akustyczny. Dla tych obszarów wyznaczona została stęfa ograniczonego użytkowania.

5.8.4. Poważne awarie i zagrożenia naturalne

W oparciu o zasadę przezorności konieczne jest podejmowanie niezbędnych działań profilaktycznych, włączając w to zakazy i ograniczenia dotyczące produkcji i użytkowania.

Niezbędny jest także monitoring, ocena ryzyka i raporty bezpieczeństwa oraz inne procedury, które powinny doprowadzić do wyeliminowania bądź minimalizacji zagrożeń chemicznych dla życia i zdrowia ludzi oraz dla środowiska. Narzędziem do minimalizacji zagrożeń jest wyposażenie jednostek Straży Pożarnej w sprzęt ratujący ludzkie życie i mienie.

Cel wojewódzki w zakresie awarii i zagrożeń na poziomie gminy może być realizowany także poprzez przystosowanie pojazdów do przewozu materiałów niebezpiecznych i wyznaczaniu tras przewozu w taki sposób, aby zapewnić maksymalne bezpieczeństwo mieszkańców i środowiska.

W związku z tym w nadchodzących latach działania na terenie Gminy Ożarówice powinny skupić się nad stworzeniem sprawnego systemu egzekucji przepisów w zakresie wprowadzania na rynek substancji chemicznych. Należy kontynuować usuwanie azbestu, a także egzekwować zbiórkę opakowań ośrodkach ochrony roślin przez punkty sprzedaży.

Przez obszar gminy przebiega droga ekspresowa S1 relacji Pyrzowice - Cieszyn - Boguszowice - granica państwa (Czechy), droga krajowa 78 relacji granica państwa (Czechy) - Tarnowskie Góry - Chmielnik oraz droga wojewódzka 913 relacji Pyrzowice Lotnisko - Pomłynie - Sarnów, a w odległości 13 km przebiega droga krajowa relacji Bielsko-Biała - Wadowice - Kraków.

Drogami tymi mogą być przewożone materiały niebezpieczne. Może tam odbywać się wwóz i wywóz materiałów niebezpiecznych i chemikaliów na teren gminy.

5.8.5. Ochrona przyrody i lasów

Niewielka lesistość Gminy sprawia wrażenie „zubożenia” krajobrazu i nadmierne wyeksponowanie nieestetycznych elementów krajobrazu kulturowego, związanego z terenami zabudowy mieszkaniowo-usługowej, terenami komunikacyjnymi wraz z towarzyszącą im infrastrukturą techniczną. Zamierzenia gminy i samorządu powiatowego, określone w „Strategii rozwoju ...” dla poszczególnych jednostek samorządowych, są zbieżne w tym zakresie i dotyczą wsparcia wszelkich działań w kierunku zagospodarowania nieużytków w kierunku przyrodniczym (leśnym lub zadrzewieniowym) oraz zalesienia i zadrzewienia obszarów o małej przydatności dla rolnictwa.

Nadleśnictwo Siewierz, administrujące całością lasów państwowych na terenie Gminy realizuje „proekologiczny model” gospodarki leśnej, tj. trwałego zachowania lub odtwarzania naturalnych walorów lasu metodami racjonalnej gospodarki leśnej. Praktycznie dotyczy to bieżącej realizacji zapisów planów urządzania lasów Nadleśnictwa oraz „Programu ochrony przyrody”, zsynchronizowanego z cyklem 10-letniego okresu obowiązywania ww. planu. Wszystkie zadania gospodarcze, hodowlane i ochronne, jako działania długoterminowe, powinny być podporządkowane

„ochronności” Lasów Państwowych. Potrzeby ochrony przyrody, określone już w Zarządzeniu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 1994r., nakazują ponadto wyodrębnienie i inwentaryzację wszelkich obiektów i tworów przyrody, zasługujących na szczególną ochronę w ramach racjonalizacji wielofunkcyjnej gospodarki leśnej i oznaczenia ich na mapach przeglądowych i gospodarczych wraz z syntetycznym opisem. Należy dążyć jednak ze strony administracji powiatowej i służb Nadleśnictwa Siewierz - w ramach sprawowanego nadzoru - do skutecznej współpracy z właścicielami lasów prywatnych w zakresie bieżącej realizacji zapisów uproszczonych planów urządzania lasów w trakcie ich 10-letniego okresu obowiązywania.

Równocześnie należy dążyć do uzyskania statusu „lasów ochronnych” w lasach prywatnych poprzez stosowne zapisy w operatach urzędzeniowych.

Z uwagi na to, iż Gmina Ożarówice nie leży w granicach żadnego parku krajobrazowego oraz Obszaru NATURA 2000, nie zachodzi dodatkowy obowiązek dla administracji leśnej uzgadniania, bądź realizacji dodatkowych zadań, wynikających z ochrony przyrody na terenach leśnych.

W zakresie realizacji docelowych zalesień gruntów porolnych wskazany jest aktywny udział Nadleśnictwa w zabezpieczeniu sadzonek dla zainteresowanych właścicieli gruntów oraz fachowe doradztwo w zakresie doboru sadzonek w realizacji planów zalesień i zakładania i pielęgnacji nowych upraw leśnych w terenie.

5.8.6. Ochrona gleb

Ważnym zadaniem w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb jest coroczna kontrola stosowanych nawozów i środków ochrony roślin przez samych rolników. Realizacja tych zadań przyczyni się do ograniczenia zanieczyszczenia i niepotrzebnej degradacji środowiska glebowego na terenie gminy. Istotnym jest także przeprowadzenie badań gleb na zawartość metali ciężkich i kontrola odczynu pH.

Należy doprowadzić do odbudowy biologicznej terenu za pomocą zabiegów fitomelioracyjnych, przywrócić rangę zabiegom agrotechnicznym, rozwinąć biologiczne metody ochrony roślin, stosować metody integrowane, tj. łączące zabiegi agrotechniczne, biologiczne i chemiczne.

Właściwa polityka rolna powinna również uwzględniać działania zapobiegawcze polegające na stosowaniu odpowiednich płodozmianów, stosowanie zadrzewień i zakrzaczeń, a także stałe utrzymywanie gleby pod pokrywą roślinną, co zapobiega nadmiernym zjawiskom erozyjnym.

Na obszarze gminy, która ma niski w skali powiatu i województwa stopień lesistości właściciele lasów niepaństwowych powinni starać się o dopłaty do zalesień i próbować zwiększyć lesistość gminy poprzez nowe nasadzenia.

Rolnictwo wymaga stałego wspierania ze strony gminy, podaż produktów rolnych stale się zmienia i wymusza na rolnikach stałą dbałość o jakość produktów rolnych.

6. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków technik lub luk we współczesnej wiedzy

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016* ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy, rozważyć warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować negatywne konsekwencje środowiskowe.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016 wyznacza cele i kierunki działań, których właściwa realizacja zapewni poprawę stanu środowiska na terenie gminy. Założeniem *Programu...* jest sukcesywny postęp w planowanych działaniach w celu uzyskania efektu końcowego, jakim jest dobry stan środowiska. Niemniej, nie można wykluczyć, że w trakcie realizacji nastąpią nieprzewidziane sytuacje mogące spowolnić lub całkowicie zablokować realizację dokumentu. Dlatego też poniżej przedstawiono analizę dwóch wariantów: **wariantu podstawowego** wynikającego z zapisów *POŚ* oraz **wariantu 0**, który będzie miał miejsce w przypadku nie podejmowania jakichkolwiek działań.

Wariant podstawowy

Realizacja zapisanych w *projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice* działań będzie oddziaływać na stan środowiska w następującym zakresie:

- poprawa stanu jakości wód podziemnych i powierzchniowych poprzez:
 - sukcesywną wymianę i modernizację istniejącej na terenie Gminy Ożarówice sieci wodociągowej wraz z przyłączami wykonanej z rur stalowych i żeliwnych - łączna długość ok. 15 km.
 - Rozbudowę sieci wodociągowej w pozostałych rejonach, dotychczas niezwodociągowanych, w szczególności przeznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Ożarówice pod budownictwo mieszkaniowe i komercyjne - ok. 3,0 km.
 - Budowę sieci kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków w ramach zadania ujętego w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2009-2014 „Infrastruktura okołolotniskowa Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach - gospodarka wodno-ściekowa” - inwestycja realizowana będzie z udziałem środków unijnych (Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego).
- poprawa stanu powietrza atmosferycznego w wyniku:
 - ograniczenie niskiej emisji przez zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną
 - kontynuację zadań z zakresu poprawy warunków ruchu drogowego i ograniczenia emisji ze źródeł liniowych
- Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska oraz zwiększenie ich gospodarczego wykorzystania w wyniku:
 - likwidacji i rekultywacji dzikich składowisk odpadów,
 - zmniejszenia strumienia odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska na korzyść innych metod odzysku,
 - deponowania na składowiskach odpadów tylko odpadów przetworzonych, z których wcześniej już wysegregowano odpady nadające się do odzysku,
- poprawa w zakresie środowiska akustycznego poprzez:
 - ograniczenie hałasu ze źródeł komunikacyjnych,
 - ograniczenie hałasu ze źródeł przemysłowych,

- zapobieganie występowaniu ponadnormatywnych wartości hałasu na obszarach zabudowanych,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego,
- poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez:
 - zmniejszenie ryzyka wynikającego z transportu materiałów niebezpiecznych (np. poprzez wyznaczenie optymalnych tras przejazdu, parkingów, kontrola stanu technicznego pojazdów),
 - podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- zmniejszenie degradacji gleb w wyniku:
 - rekultywacji terenów zdegradowanych,
 - prowadzenia właściwej polityki rolnej,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania na obszary podlegające ochronie na podstawie przepisów *ustawy z dnia 3 października 2008 roku o ochronie przyrody* (Dz. U. 2008 nr 201 poz. 1237) poprzez:
 - nielocalizowanie nowych instalacji mogących oddziaływać na środowisko na obszarach chronionych lub w ich otulinie,
 - zapewnienie naturalnego zaplecza turystycznego na obszarach chronionych,
 - rozwój infrastruktury technicznej w pobliżu terenów lub obszarów chronionych.

Wariant 0

Niepodjęcie działań przedstawionych w projekcie *Programu...* skutkowałoby pogorszeniem stanu środowiska, a tym samym warunków życia mieszkańców w wyniku:

- zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych m.in. zrzutami nieoczyszczonych ścieków komunalnych, niekontrolowanym wylewaniem gnojowicy na pola i tereny przyległe, nieszczelnym systemem szamb indywidualnych,
- zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego ze źródeł:
 - komunalno-bytowych (w tym kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe),
 - transportowych (emisja związana z ruchem samochodowym, która skutkuje całorocznym wysokim poziomem tlenków azotu w powietrzu oraz wpływa na podwyższony poziom pyłu zawieszonego PM10 i benzenu) ze źródeł przemysłowych,
- zwiększenia wartości ponadnormatywnych poziomu hałasu w wyniku transportu drogowego, kolejowego oraz narażenia mieszkańców na uciążliwości związane z ponadnormatywnym hałasem,
- zwiększenia oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego ze źródeł sztucznych na środowisko,
- zwiększenia ryzyka wystąpienia poważnej awarii np. w wyniku magazynowania i transportu (głównie na drogach publicznych oraz szlakach kolejowych) materiałów i substancji niebezpiecznych (toksycznych, łatwopalnych, wybuchowych) oraz zagrożeń naturalnych w tym zwiększenie zagrożenia powodziowego,
- degradacji gleb poprzez postępujące zakwaszenie gleb, zanieczyszczenie gleb związkami biogennymi pochodzącymi z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych,
- niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Ożarówice, co może skutkować zachowaniami nieekologicznymi,
- niskiego poziomu wykorzystania środków pomocowych Unii Europejskiej, a także funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, na dofinansowanie projektów z zakresu ochrony środowiska.

Nie podjęcie działań w poszczególnych sektorach środowiska na terenie gminy Ożarówice oznaczałoby pogorszenie stanu jego środowiska, co wymiernie wpłynęłoby na warunki życia i na zdrowie mieszkańców.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, jako całość i na poszczególne jego komponenty, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony oraz integralność tego obszaru

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016. Stopień i zakres oddziaływania zależą będzie przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w Programie... przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Programu wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu, jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny i pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe jest generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Jak wynika z przeprowadzonej w rozdziale 6 analizie wariantów (wariant podstawowy oraz wariant 0), odstępianie od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań w efekcie końcowym byłoby znacznie gorsze niż wystąpienie ewentualnych znaczących oddziaływań.

Mając powyższe na uwadze w odniesieniu do zadań (sformułowanych w odniesieniu do poszczególnych segmentów środowiska) wymienionych w Programie..., scharakteryzowano jedynie typowe oddziaływania i ich ewentualne skutki dla środowiska związane z realizacją tychże zadań.

Z analizy wyłączono cele i zadania o charakterze systemowym, jako że ich realizacja w sposób bezpośredni wpisuje się w realizację zadań dotyczących poszczególnych sektorów środowiska przyrodniczego.

Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód, zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia

W ramach wymienionego celu długoterminowego realizowane będą działania skupione wokół następujących celów krótkoterminowych:

- Sukcesywna wymiana i modernizacja istniejącej na terenie Gminy Ożarówice sieci wodociągowej wraz z przyłączami wykonanej z rur stalowych i żeliwnych - łączna długość ok. 15 km.
- Rozbudowa sieci wodociągowej w pozostałych rejonach, dotychczas niezwodociągowanych, w szczególności przeznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Ożarówice pod budownictwo mieszkaniowe i komercyjne - ok. 3,0 km.
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków w ramach zadania ujętego w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2009-2014 „Infrastruktura okołolotniskowa Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach - gospodarka wodno-ściekowa” - inwestycja realizowana będzie z udziałem środków unijnych (Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego).

Realizacja zadań w ramach priorytetu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych ma doprowadzić do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Możliwe będzie ograniczenie zużycia wody oraz szczególnie cennych wód podziemnych na cele przemysłowe. Inwestycje w zakresie wodociągów przyczynia się do poprawy jakości wody pitnej przyczynia się do podniesienia standardu życia mieszkańców. Zadania realizowane w ramach priorytetu rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacyjnych przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Inwestycje takie jak oczyszczalnie ścieków (komunalne i przydomowe) nie stwarzają

podczas normalnej eksploatacji znaczących zagrożeń dla środowiska. Z uwagi jednak na znaczące oddziaływania w przypadku awarii lub wypadku wskazana jest stała kontrola stanu technicznego tych instalacji, jak również opracowanie szczegółowych planów usuwania skutków awarii.

Generalnie realizacja tych zadań i inwestycji spowoduje jednak pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

Dzięki realizacji zadań związanych z uporządkowaniem gospodarki wodnej i kanalizacyjnej w długiej perspektywie czasowej nie wystąpią żadne niekorzystne zmiany mające wpływ na obszary przyrodnicze. Oddziaływania na środowisko i obszary przyrodnicze mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji inwestycji w czasie robót budowlanych i montażowych. Oddziaływania te będą miały jednym charakterem czasowy i przejściowy, a po zakończeniu realizacji inwestycji terenu zostaną uporządkowane i przywrócone do stanu początkowego.

Poprawa jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu oraz utrzymanie tego stanu

Celami krótkoterminowymi przewidzianymi do realizacji w sektorze powietrza atmosferycznego są:

- ograniczenie niskiej emisji przez zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną poprzez:
 - kontynuację wdrażania Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla gminy Ożarówice,
 - wykonanie „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Ożarówice” (do końca 2012 roku),
 - termomodernizację budynków użyteczności publicznej,
 - prowadzenie edukacji ekologicznej młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony powietrza.
- kontynuację zadań z zakresu poprawy warunków ruchu drogowego i ograniczenia emisji ze źródeł liniowych poprzez:
 - modernizację i rozbudowę dróg gminnych (w tym przebudowa dróg w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych),
 - modernizację i rozbudowę układu komunikacyjnego dróg pozagminnych.

Wszystkie zadania przewidziane do realizacji w ramach sektora „powietrze atmosferyczne” mają na celu ogólną poprawę jakości powietrza, i wpłyną pozytywnie na stan czystości powietrza, a także zdrowie mieszkańców Gminy.

Niemniej jednak ich realizacja może wiązać się z okresowymi niekorzystnymi oddziaływaniami na środowisko. Dotyczy to szczególnie modernizacji lokalnych kotłowni, zmiany paliwa na ekologiczne, wykorzystania nowych technologii w zakładach przemysłowych czy też budowy i poprawy infrastruktury drogowej.

Zwłaszcza ostatnia z wymienionych inwestycji może cechować się negatywnym oddziaływaniem na środowisko, bowiem budowa nowych oraz naprawa i modernizacja starych dróg wymaga prowadzenia prac, które wiążą się z przekształceniami powierzchni ziemi i krajobrazu, niszczeniem pokrywy glebowej oraz zaburzeniem stosunków wodnych.

W efekcie, możliwym następstwem podejmowanych działań jest:

- zanieczyszczenie gleb w najbliższym sąsiedztwie drogi produktami spalania paliw,
- emisja zanieczyszczeń do atmosfery, wtórna emisja pyłów,
- wzrost natężenia hałasu,
- niekorzystne oddziaływanie na wody podziemne,
- przerwanie ciągłych struktur przyrodniczych
- zaburzenie tras migracji zwierząt.

Rozwojowi i modernizacji dróg towarzyszy najczęściej także rozbudowa infrastruktury w postaci punktów obsługi pasażerów (stacje benzynowe, bary, parkingi), które również są miejscami wytwarzania zanieczyszczeń - odpadów, ścieków.

Każdorazowo budowa i modernizacja drogi powoduje wzrost natężenia ruchu, którego następstwem są wszystkie w/w elementy. Niemniej rozwój sieci drogowej bezpośrednio powiązany jest także z rozwojem gospodarczym i skutkuje wzrostem atrakcyjności gospodarczej regionu czy też tworzeniem nowych miejsc pracy. Sprzyja także zwiększeniu płynności ruchu, co bezpośrednio przekłada się na oszczędność w zużywaniu paliw i zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do powietrza. Innym aspektem rozpatrywanego zagadnienia jest fakt, że budowa dróg obwodowych poza oddziaływaniem

negatywnym, wnosi także wiele pozytywów - powoduje, bowiem wyprowadzenie części ruchu samochodowego poza obszar zurbanizowany, co w efekcie powoduje zmniejszenie natężenia hałasu, ograniczenie emisji spalin, zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców Gminy Ożarówice odbywać się będzie poprzez realizację następujących celów krótkoterminowych:

1. *Ograniczenie hałasu komunikacyjnego*
2. *Tworzenie terenów wolnych od oddziaływań akustycznych związanych z przemysłem i komunikacją*

Na terenie Gminy Ożarówice w miejscowości Pyrzowice znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice - Pyrzowice.

Głównymi źródłami hałasu związanymi z funkcjonowaniem lotnika są starty i lądowania samolotów oraz operacje naziemne jak grzanie czy próby silników. Utworzone w ostatnim dziesięcioleciu korytarze powietrzne dla krajowego i międzynarodowego lotniczego ruchu pasażerskiego wpływają na klimat akustyczny gminy.

Ochrona środowiska w porcie lotniczym jest niezwykle trudnym, kosztownym i pracochłonnym zadaniem. Spowodowane to jest specyfiką działania lotniska, które kształtuje możliwość występowania różnego rodzaju zagrożeń dla środowiska naturalnego np. z uwagi na emisję hałasu, emisję zanieczyszczeń do powietrza, zagrożenia związane z zanieczyszczeniem wód gruntowych oraz odpadami, jakie powstają na jego terenie. Osobną sprawę stanowią sytuacje awaryjne oraz kryzysowe, jakie mogą mieć miejsce na lotnisku, a których skutkiem może być skażenie środowiska naturalnego.

Z wymienionych zagrożeń najbardziej odczuwalne w chwili obecnej jest oddziaływanie związane z emisją hałasu. Jest ono integralnie związane ze specyfiką świadczonych usług przez linie lotnicze i nie można go wyeliminować, choć można zmniejszyć jego szkodliwe oddziaływanie na otoczenie.

W związku z działalnością Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice” w Pyrzowicach na terenach sąsiednich podlegających ochronie akustycznej zostały stwierdzone przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Z uwagi na brak możliwości zastosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych ograniczających ponadnormatywne oddziaływanie hałasu wokół lotniska nie mogą być dotrzymane standardy ochrony środowiska w tym zakresie. Z związku z tym dnia 27 sierpnia 2008 roku uchwałą nr III/27/3/2008 Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice” w Pyrzowicach. Utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania ma na celu umożliwienie dalszej działalności lotniska pomimo nie dotrzymywania standardów ochrony środowiska przed hałasem. Natomiast zapobieganie szkodliwym skutkom dla zdrowia ludzi, powodowanym przez nadmierny hałas osiągnięte zostanie dzięki zastosowaniu rozwiązań technicznych zapewniających właściwe warunki akustyczne w istniejących budynkach. W obszarze ograniczonego użytkowania wprowadzono ograniczenia w przeznaczeniu:

- Nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, szpitale, domy opieki społecznej, oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- Istniejących budynków w całości lub części przeznaczonych na cele mieszkaniowe, szpitale, domy opieki społecznej, oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- W istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach poprzez zwiększenie izolacyjności ścian, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów.

Utrzymywanie natężenia promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego poniżej poziomów dopuszczalnych lub co najwyżej na tym samym poziomie

W ramach wymienionego celu długoterminowego realizowane będą działania skupione wokół następujących celów krótkoterminowych:

1. Rozpoznanie stanu zagrożenia oddziaływania pól elektromagnetycznych

Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane lub ograniczone, pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne. W celu ograniczenia oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi, powinno się przestrzegać następujących zasad:

- należy unikać lokalizacji nowych budynków mieszkalnych w bliskim sąsiedztwie linii elektroenergetycznych lub stacji transformatorowych wysokiego napięcia;
- wprowadzać w nowoprojektowanych i remontowanych układach energetycznych nowe materiały i technologię wykonawstwa.

Na terenie Gminy Ożarówice zlokalizowana jest jedna stacja bazowa cyfrowej telefonii komórkowej (ERA GSM) na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego w Pyrzowicach na działce nr 497/44.

W związku z rozwojem systemu usług telekomunikacyjnych na terenie Gminy Ożarówice potencjalnie wzrośnie oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego pochodzącego z tego źródła. Dla potrzeb rozwoju sieci telekomunikacyjnych należy uwzględniać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miejsca dla urządzeń teletechnicznych.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Pomiary należy przeprowadzać bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

Ograniczenie ryzyka wystąpienia zagrożeń środowiska spowodowanych przez potencjalne źródła zagrożeń naturalnych dla ochrony ludności przed ich skutkami.

Celami krótkoterminowymi przewidzianymi do realizacji w sektorze zagrożeń naturalnych są:

- *Zmniejszenie ryzyka wystąpienia powodzi i suszy*

Obszar Gminy Ożarówice pod względem hydrograficznym należy w całości do zlewni Wisły. Obszar ten jest zagrożony powodzią. Zagrożenie to może być wywołane silnymi ulewami i deszczami nawalnymi połączonymi z burzami, które generują lokalne wezbrania na rzece Brynicy i potokach przepływających przez teren Gminy (Ożarówicki, Czeczówka i Trzonia). Do najgroźniejszych zjawisk należą duże powodzie letnie, zwykle na przełomie czerwca i lipca, wywołane kilkudniowymi intensywnymi opadami. Dodatkowo zimowe roztopy oraz specyfika zlewni sprawiają, iż jest to obszar o pewnym potencjale zagrożenia powodziowego (dochodzi do wylewów, co prowadzi do lokalnych podtopień dróg i pól uprawnych). Równocześnie na terenie Gminy obserwuje się występowanie terenów podmokłych w pobliżu lokalnych cieków.

Aktualnie Gmina kładzie nacisk na rozpoznanie potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego swoich terenów i podejmuje odpowiednie działania w kierunku utrzymania właściwego stanu urządzeń melioracyjnych. Wytyczone cele i zadania środowiskowe są realizowane w ścisłej współpracy z odpowiednimi kompetentnymi jednostkami.

Kształtowanie i ochrona systemu obszarów chronionych oraz terenów zielonych

Ochrona przyrody i krajobrazu na terenie gminy odbywać się będzie poprzez realizację następujących celów krótkoterminowych:

1. *Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych i ochrona czynna cennych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie Gminy Ożarówice,*
2. *Kształtowanie terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej; aktywna edukacja ekologiczna.*

Zadania przewidziane do realizacji w ramach poszczególnych celów mają służyć szeroko rozumianej ochronie obszarów zielonych w tym zwiększenie bioróżnorodności, ochronę siedlisk, ograniczenie degradacji przyrodniczo - krajobrazowej czy też zachowanie ciągłości struktur przyrodniczych. Każdorazowo podejmowana inicjatywa sprzyjać będzie również poprawie pozostałych komponentów środowiska (np. powietrze, zasoby wodne), jak również będzie korzystnie wpływać na zdrowie i życie ludzi.

Ochrona gleb przed degradacją oraz rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych

Celami krótkoterminowymi przewidzianymi do realizacji w sektorze gleb są:

- *Zagospodarowanie terenu w sposób racjonalny,*
- *Przywrócenie wartości biologicznych gleb*

W ramach zadania 1 realizowane będą działania, które prowadzić będą do zagospodarowania terenów w sposób racjonalny, zgodny z ukształtowaniem terenu i możliwościami, jakie stwarza środowisko naturalne.

Racjonalne użytkowanie pozwala na wykorzystanie warunków terenu do produkcji rolniczej, leśnej czy też na cele rekreacyjne. Degradacje gleb powodują m.in. złe wykorzystywanie nawozów i środków ochrony roślin czy niewłaściwie zabiegi agrotechniczne. Korzystne oddziaływanie na gleby będą miały przedsięwzięcia, które przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegać będą

ich degradacji. Wapnowanie gleb pozwala utrzymać właściwy odczyn gleby, co zmniejsza ryzyko pobierania metali ciężkich przez rośliny i tym samym włączenie ich w łańcuch pokarmowy oraz zmniejsza ich migracji do wód gruntowych. Dzięki takim zabiegom możliwe jest wykorzystanie zasobów glebowych, ale bez zachwiania równowagi przyrodniczo - ekologicznej terenów położonych na terenie Gminy Ożarówice i sąsiednich.

Właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli także ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogenych do wód podziemnych i powierzchniowych, co jest szczególnie ważne w przypadku zbiorników wodnych, ponieważ zmniejsza ich eutrofizację. Wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych wpłynie korzystnie na gleby i zachowanie różnorodności biologicznej, ponieważ stanowią one ostoje i ułatwiają migracje wielu organizmów, które w nieróżnorodnym krajobrazie rolniczym nie mogłyby bytować. Stanowią one element krajobrazowy i biotyczny.

Jak wynika z powyższego, przewidywane do realizacji inicjatywy w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb mają charakter zdecydowanie pozytywny zarówno dla mieszkańców Gminy Ożarówice jak i dla zasobów przyrody.

Kształtowanie prawidłowych wzorców zachowań wszystkich grup społeczeństwa w odniesieniu do konkretnych sektorów środowiska w ramach podejmowanych inicjatyw z zakresu edukacji ekologicznej

Celami krótkoterminowymi przewidzianymi do realizacji w sektorze edukacji ekologicznej są:

1. kontynuacja oraz rozwój edukacji na temat ochrony środowiska w przedszkolach, szkolnictwie wszystkich szczebli oraz dla ogółu mieszkańców Gminy Ożarówice
2. rozwój oraz wspieranie finansowe i merytoryczne różnorodnych form działań z zakresu edukacji ekologicznej;
3. zapewnienie społeczeństwu niezbędnych informacji na temat stanu środowiska i działań na rzecz jego ochrony;
4. rozwijanie międzyregionalnej współpracy w zakresie edukacji ekologicznej.

Wszystkie działania związane z edukacją ekologiczną zaproponowane w *Programie...* będą w sposób pośredni pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, z racji faktu, że ich wymiernym efektem będzie zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat wpływu antropopresji na konkretne sektory środowiska. Znajomość wzajemnych relacji człowiek - środowisko przyczyni się do szerszego udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych.

Działania te będą miały pozytywny wpływ na obszary cenne przyrodniczo poprzez informowanie dorosłej części społeczeństwa jak i dzieci i młodzieży o walorach środowiskowych i przyrodniczych, jakie niosą ze sobą w/w obszary i jak cenne są ich walory zlokalizowane na obszarze Gminy. Będzie to miało pozytywny skutek na ochronę i zachowanie naturalnych wartości środowiskowych tych obszarów.

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że generalnie realizacja zaproponowanych w *Programie...* celów i zadań wpłynie korzystnie na stan poszczególnych segmentów środowiska przyrodniczego, a w efekcie końcowym przyczyni się do poprawy ich jakości.

Nie oznacza to jednak, że w trakcie realizacji postanowień dokumentu nie wystąpią czasowo negatywne oddziaływania na środowisko o różnym natężeniu. Należy jednak pamiętać, że mają one charakter przejściowy, a ich ewentualne negatywne wpływy są rekompensowane wskutek osiągnięcia wymiernego efektu ekologicznego i społecznego.

Z najbardziej niekorzystnymi skutkami środowiskowymi związane będą przede wszystkim inwestycje z zakresu infrastruktury techniczno - inżynierskiej, których negatywne oddziaływanie będzie dotyczyć zarówno fazy budowy jak i eksploatacji. Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć realizowanych w sektorze wód (m.in. budowa, wodociągów i kanalizacji sanitarnej), powietrza atmosferycznego i hałasu (budowa i modernizacja sieci drogowej) oraz poważnych awarii i zagrożeń naturalnych (rozbudowa i modernizacja infrastruktury hydrotechnicznej).

Należy w tym miejscu podkreślić, że o ile ujemne skutki środowiskowe występujące w fazie realizacji inwestycji raczej nie będą miały trwałego charakteru, o tyle w fazie eksploatacji tych inwestycji należy spodziewać się trwałych zmian w środowisku dotyczących:

- przekształceń krajobrazu (drogi, obiekty hydrotechniczne),
- wpływu na jakość powietrza i klimat akustyczny (rozbudowa infrastruktury drogowej),
- zmiany warunków hydrologicznych oraz hydrogeologicznych (budowa kanalizacji, budowa dróg),

- przerwania ciągłości struktur przyrodniczych oraz zmiany szlaków migracji zwierząt (budowa dróg).

Odrębną grupę stanowią tu inwestycje budzące konflikty społeczne. Nie ulega wątpliwości, że mogą one wystąpić w trakcie realizacji postanowień dokumentu, co z kolei będzie wiązało się z koniecznością podjęcia decyzji obejmującej: zmianę realizacji projektowanego przedsięwzięcia, wykonanie działań kompensacyjnych lub całkowitą rezygnację z inwestycji.

Wybór jednego z w/w rozwiązań będzie uzależniony od szeregu czynników, spośród których największe znaczenie będzie miał aspekt środowiskowy i społeczny. Dodatkową kwestią dotyczącą jednak już wszystkich zadań inwestycyjnych będzie przeprowadzenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiednich procedur i opracowanie stosownych dokumentów uwzględniających ewentualny wpływ inwestycji na środowisko.

Ostatecznie należy jednak podkreślić, że realizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice* z całą pewnością będzie wpływać na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko głównie poprzez:

- racjonalną gospodarkę wodną powodującą ograniczenie strat w zasobach wodnych;
- poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym m.in. poprzez ograniczenie zrzutu ścieków surowych do rzek i potoków dzięki budowie sieci kanalizacji sanitarnej;
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego wskutek ograniczania emisji gazowych i pyłowych związanych z tzw. niską emisją;
- ograniczanie degradacji gleb, w tym gleb użytkowanych rolniczo;
- zahamowanie antropopresji związanej z utratą różnorodności ekologicznej;
- ochronę i zwiększanie powierzchni obszarów cennych przyrodniczo;
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Ożarówice.

7.1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony oraz integralność tego obszaru

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu..., które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, sieć gazowa, a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, zbiorniki retencyjne, urządzenia hydrotechniczne i przeciwpowodziowe. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- **w czasie realizacji inwestycji** prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy:

- ograniczać presję na tereny wrażliwe,
- unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody.

Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi, jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie

zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Mając na uwadze duży zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku. W konwencji, jako oddziaływanie transgraniczne określono jakiegokolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru lokalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony. W załączniku 1 i załączniku 3 w/w konwencji określono działalności i dodatkowe kryteria, które wskazują na możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Realizacja *Projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016* nie tworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach *Programu* ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja *Programu* nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

9. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Podstawą wykonania niniejszej *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016* były przepisy *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Nadrzędnym celem przedmiotowego dokumentu była analiza potencjalnych skutków, zarówno pozytywnych jak i negatywnych, jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z realizacją zadań sformułowanych w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016*. Należy w tym miejscu zaznaczyć także, że przedmiotem analizy w aspekcie oddziaływań negatywnych było nie tylko wskazanie możliwości ich wystąpienia, ale również sformułowanie zaleceń mających na celu ich ograniczenie bądź wręcz zapobieżenie im.

W kontekście powyższego punktem wyjścia dla opracowania *Prognozy...* była analiza stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze Gminy Ożarówice oraz wskazanie najważniejszych problemów w tym zakresie.

Analizy stanu aktualnego dokonano w oparciu o informacje Urzędu Gminy Ożarówice, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych), na podstawie danych uzyskanych z sąsiednich gmin i powiatów. Rokiem bazowym dla prowadzonych analiz był rok 2008 oraz, w przypadku braku wiarygodnych informacji, korzystano także z danych za rok 2007.

Ocena stanu środowiska gminy wskazuje następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska:

Powietrze atmosferyczne:

- pogorszenie jakości powietrza przy szlakach komunikacyjnych,
- niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym.

Wody powierzchniowe i podziemne:

- nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa,
- niski stopień oczyszczania ścieków,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych pochodzących ze źródeł rolniczych i miejsc bytowania ludzi,
- brak kompleksowych planów gospodarowania wodami, w tym planu przeciwdziałania skutkom suszy,
- pogarszanie się jakości wód podziemnych w płytkich poziomach wodonośnych w obrębie terenów zurbanizowanych,
- brak racjonalnego gospodarowania wodą w gospodarce komunalnej oraz brak racjonalizacji gospodarki wodnej w sektorze przemysłowym oraz wodochłonność procesów produkcyjnych.

Hałas:

- ciągły wzrost natężenia ruchu samochodowego i bardzo wolny rozwój infrastruktury drogowej w stosunku do przybywającej liczby samochodów,
- emisja hałasu spowodowana przez działalność Międzynarodowego Portu Lotniczego w Pyrzowicach

Poważne awarie i zagrożenia naturalne:

- zły stan nawierzchni dróg na trasach transportowych,

Ochrona przyrody i krajobrazu:

- Niska świadomość właścicieli lasów prywatnych w zakresie prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej,
- zaśmiecanie lasów.

Gleby:

- zakwaszenie gleb użytkowanych rolniczo,
- degradacja gleb w wyniku niewłaściwie prowadzonej działalności rolniczej i deponowania odpadów w lasach i przydrożnych rowach

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej

dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarówice na lata 2009-2016* na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Negatywne potencjalne oddziaływanie mogą mieć przedsięwzięcia w ramach priorytetu:

- osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymywania dopuszczalnego poziomu dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂) pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz docelowo benzo(a)pirenu w powietrzu na terenie Gminy Ożarówice zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska,
- ochrona mieszkańców Gminy Ożarówice przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:

- nieodwracalne przekształcenia terenów (np. inwestycje drogowe),
- nieodwracalne zmiany w krajobrazie (np. inwestycje drogowe),
- pogorszenie jakości powietrza (w przypadku budowy nowych dróg),
- podwyższenie poziomu hałasu (np. inwestycje drogowe, budowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej),
- przerwanie szlaków migracji zwierząt (np. inwestycje drogowe).

Realizacja żadnego z proponowanych priorytetów nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Negatywne oddziaływanie na środowisko w/w przedsięwzięć można w pierwszej kolejności minimalizować poprzez wybór najbardziej racjonalnej ich lokalizacji zapewniającej zarówno wymierny efekt ekologiczny jak i społeczno - ekonomiczny, czyli innymi słowy - równowagę przyrodniczą. Warunkiem wyboru najbardziej optymalnej lokalizacji jest analiza przepisów prawnych z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych, dokumentów strategicznych oraz aktów prawa miejscowego (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego).

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na zdrowie życie mieszkańców jak i na obszary przyrodnicze zlokalizowane na terenie Gminy Ożarówice, a proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko.

W przypadku, gdy projekty nie zostaną wdrożone prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie ochrony środowiska, co negatywnie wpływać będzie na zdrowie mieszkańców. Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę, jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

